

Verksamhetsberättelse

Personligt ombud

Timrå och Härnösand

2020

Inledning

I samband med psykiatrireformen (regeringens proposition 1993/94:218 psykiskt stördas villkor) bedrevs försöksverksamheter med Personliga ombud på tio orter i landet. Socialstyrelsens utvärdering av försöksverksamheterna visade goda resultat för klienterna. Grundläggande syften med reformen var ökad delaktighet i samhället, bättre vård och socialt stöd. Personliga ombuds verksamheter startade 2002 i Sundsvall, Timrå och Härnösand.

Arbetsmodell

Vårt arbete grundar sig i resursmobiliseringsmodellen och vi utgår från empowerment som är grundpelaren i vårt arbete. Empowerment kan liknas vid självbestämmande och egenmakt. Egenmakt och kontroll över sin livssituation är grundläggande för individens känsla av välbefinnande. Ju högre grad av empowerment desto större utrymme för individen att kunna identifiera sina förmågor, sätta upp mål och skapa handlingsutrymme. Därför är det primära i en arbetsprocess inte att ställa upp mål för individen, eller att ange vilka metoder hon bör använda för att uppnå dessa. Istället utgår arbetet med att det skapas möjligheter för individen att själv formulera sina mål och att genom egna aktiviteter och handlingar kunna uppnå dessa. Hur detta ser ut är individuellt och utgår från var individen befinner sig.

Uppdrag

Det övergripande syftet som personligt ombud är att möjliggöra för en person med psykiska funktionsnedsättningar att i mesta möjliga mån återta kontrollen och makten över sitt liv samt att verka för att komma ut i arbete. Den enskildes inflytande över vård, stöd samt rehabiliteringsinsatser är centralt.

En annan viktig del är att arbeta för attitydförändringar i samhället för målgruppen psykiskt funktionshindrade. Personliga ombud har också i sitt uppdrag att uppmärksamma och rapportera systembrister i samhällsfunktioner.

Målgrupp

Personer i ålder 18 – 65 år som lider av långvarig psykisk ohälsa.

Enligt Socialstyrelsens förslag enligt förordning SFS 2013:522 är målgruppen för personligt ombud personer som har psykiska funktionsnedsättningar betydande och *väsentliga svårigheter* att utföra aktiviteter på olika livsområden. Den enskilde ska ha *sammansatta och omfattande* behov av vård, stöd och service, *rehabilitering och sysselsättning* samt ha behov

av långvariga kontakter med socialtjänst, primärvården och den specialiserade psykiatri och andra myndigheter.

Bedömningsgrunder och prioriteringar

Beslut om vem som ska få stöd av personligt ombud tas av ombuden själva.

Bedömningsgrunder vi utgår från är om personen tillfaller målgruppen, hur eventuella insatser kring personen ser ut samt vilket nätverk som finns kring den. Vid kö utgår vi från en prioriteringsordning vilken är fastställd av vår ledningsgrupp:

Ensamstående med barn

Unga personer, i ålder 18 – 25 år

Personer utan stöd från socialtjänst eller psykiatri

Organisation

Ledningsgrupp

Ledningsgruppens funktion utgår från Socialstyrelsens Meddelandeblad 5-2011 och innebär bl.a. att fastställa eventuell avgränsning av målgrupp samt prioriteringsordning vid kösituation. Ekonomi och uppföljning är andra viktiga frågor för Ledningsgruppen, som har två sammankomster per år. Inga-Lill Nilsson är enhetschef för Personliga Ombud i Timrå och Härnösand.

Kommunerna skjuter till pengar till verksamheten och Landstinget i form av kontinuerlig utbildning under året. Ledningsgruppen har haft en träff under året pga. Corona pandemin.

Ledningsgruppen

Maria Hellström, omsorgschef Härnösands kommun

Annika Backström, Sundsvalls kommun

Lena Flodin, Försäkringskassan

Ingalill Nilsson, Verksamhetschef Timrå kommun

Anders Areng, Ånge kommun

Anna-Karin Rudberg- Larsson, Rvn

Lena Cantzler, Arbetsförmedlingen

Bengt Norlander, RSMH

Gun-Inger Soleymanpur, Primärvården

Ann-Louise Bäckström och Leif Sundell har vardera en heltidstjänst som personliga ombud med Timrå kommun som arbetsgivare. Personliga ombud ligger organisatoriskt under socialförvaltningen med Sara Grape-Junkka som förvaltningschef och Inga-Lill Nilsson som är verksamhetschef på anhörigcenter och enhetschef med ansvar för ombudens arbete i både Timrå och Härnösand som har ett samverkanavtal mellan kommunerna sedan 2011.

Kompetensutveckling

Utbildning och föreläsningar

Under året har träffarna hållits via Skype.

Den 19 maj bjöd Emma Wik, Länsstyrelsen in till ett Nätverksmöte med Personliga ombuden i Västernorrland och dess chefer. Personliga Ombuden beskrev då hur det nu jobbade i kommunen sedan Corona utbrottet kom. De flesta arbetade på ungefär samma sätt med att hålla avstånd och mycket telefonkontakt. En del hade träffar utomhus med att promenera på avstånd.

Länsstyrelsen har informerat om en del digitala föreläsningar under våren och hösten. Emma informerade även om den nya webbplats Västernorrland mot våld.

Den 12 november anordnade Länsstyrelsen (Emma Wik) ett sista möte för året även det via Skype.

Handledning

Vi har nu handledning vid 2 tillfällen per termin av Ingmar Nissen sedan många år tillbaka. Handledningen har vi tillsammans med Po i Sundsvall och Sollefteå samt Ånge. Handledningen i år har varit via Skype.

Klient arbete och vägledning

Vi har även i år haft kontakt med ett flertal anhöriga via telefonen. Vi har inte varit personligt ombud för alla av deras närstående. De personer vi har varit PO för har naturligtvis givit sitt samtycke till att vi har haft kontakt med den anhörige för att delge oss information som varit viktig i vårt arbete. De anhöriga vi har haft kontakt med har känt sig lite lättade när deras närstående har fått vår hjälp och säger att de räcker att få vara anhörig. Det är inte så lätt att veta vart de ska söka rätt instans och kan därför kännas betungande.

Några personer har sökt vår hjälp men inte fått den av olika anledningar: bl.a. har två kvinnor sökt som varit i 60 årsåldern. De båda har haft kontakt tidigare men avslutats för några år sedan.

Systemhindersrapportering

Personliga ombud har i sitt uppdrag att upptäcka och rapportera systembrister i samhällsfunktioner som blir till hinder för målgruppen personer med psykisk ohälsa. Det ska syfta till förbättringsarbete inom verksamheter och kunna minimera hinder i samhällssystem för målgruppen.

Vi rapporterar systemfelen i Härnösands kommun till Maria Hellström, omsorgschef. Hon rapporterar vidare till socialnämnden som ger en återkoppling till oss angående ev. åtgärd. I Timrå kommun rapporterar vi till Sara Grape-Junkka. Regionens systemfel/avvikelse rapporteras till Anna-Karin Rudberg- Larsson via mail eller brev.

Rapportering av systembrister på lokal nivå rörande Försäkringskassan kommer att göras till myndighetens representant i ledningsgruppen. De systembrister vi ser som inte behöver gå vidare kan vi ta upp med den avdelningschef det berör.

Uppmärksammade brister

Problem med bostad dels beroende på bostadsbrist men även på grund av att många klienter har sviktande ekonomi eller finns med i kronofogdens register och därför svårt att få ett hyreskontrakt.

Bristande tillgänglighet hos många myndigheter. I kontakten med Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen har många svårigheter att fylla i och skicka in blanketter. Det krävs mycket av individen själv. Under året då vi har en pandemi i samhället och mycket går via digitalt är det viktigt med bl.a. Bank ID som inte alla har tillgång till.

Inom Försäkringskassan regelsystem så har vi några systemfel som vi vill belysa. Gällande bl.a. :

Aktivitetsersättningens upphörande vid 30 års ålder

De personer som har haft den ersättningen och ska fylla 30 år får ingen information att de kan söka sjukpenning i särskilda fall. Den ger en försörjning till personen så den inte behöver söka ekonomiskt bistånd i kommunen. Risken kan bli annars att de blir beroende av försörjning via kommunen under flera år.

Sjukersättning

En person som har sjukersättning beviljad efter 2008 har inte rätt att komma ut och prova någon form av arbetsinriktad åtgärd utifrån sitt behov eller vad som kan vara mest lämpligt annat än högst 5 timmar i veckan. Det går inte att få ett möte med någon handläggare då personer med sjukersättning inte har någon. Personen får ringa kundtjänst som kanske inte är så insatt i personens funktionshinder. Personer som också har svårt att göra sin röst hörd via telefonen och behöver få ett personligt möte blir inte hjälpt med sina problem och funderingar.

Inom Arbetsförmedlingen:

En person som uppbär aktivitetsstöd eller A-kassa är skyldig att aktivitet rapportera till AF varje månad. Vid ev. fel i rapporteringen eller att personen är försenad med det kommer

konsekvenser i olika steg som sänker ersättningen. Tidigare hade personen möjlighet att ta upp detta med sin handläggare och man kunde komma överens om vad som gällde och handläggaren kunde korrigera rapporteringen beroende på omständigheterna. Idag har man lagt allt ansvar angående kontroll av aktivitetsrapportering på enheten för kontroll och granskning. Af;s handläggare kan ej påverka granskningens beslut om konsekvenser av felaktig rapportering. Det här kan tyckas som ett litet fel i AF;s maskineri. Men själva resultatet av det här ser vi bland alla så kallade välfärdssystem när det gäller försörjning för våra klienter. Man kan kalla det mekanisering alt. att medborgarna hänvisas till i digitala lösningar i allt större utsträckning. Det personliga mötet och kontinuiteten är viktigt för våra klienter och samtidigt ser vi hur man vid arbetslöshet och sjukdom blir mer och mer granskad och kontrollerad istället för att få matchning och stöd i sin rehabilitering

Gemensamma träffar med landstinget

Vi har inte haft några gemensamma utbildningsträffar under detta år pga. Corona pandemin.

Förändringar som påverkar vårt arbete

Vi har fortsatt se problem med omställningen av socialförsäkringens villkor gällande sjukpenning och sjukersättning samt aktivitetsersättning. De olika systemen med ersättning gör att det inte finns någon förutsägbarhet hur mycket pengar personerna får i slutet av månaden när det hoppar mellan F-kassan, arbetsförmedling och ekonomiskt bistånd från kommunen. Vi har även haft många under året som ringt pga. att de har blivit utförsäkrade och inte fått någon sjukpenning eller tappat sin SIG (sjukdomsgrundande inkomst). Flera av dem har inte tillhört vår målgrupp men blivit hänvisade att ta kontakt med oss.

Vi ser fortfarande en stor förändring när det gäller personer som är bostadslösa och erhåller ekonomiskt bistånd. Bostadsföretagen accepterar inte att socialtjänsten garanterar de första hyrorna, vilket tidigare underlättade för de utsatta med liten eller ingen inkomst. Bostadsproblemet har ökat markant i båda kommunerna. I dagsläget finns det inga lediga lägenheter att få tag i någon av kommunerna.

Läkarbristen har också ökat som visar sig med att det är olika läkare varje gång och svårt att få tider till en läkare som inte är en akuttid.

De personer som har en NPF diagnos och är remitterade till habiliteringen kommer inte in där. De får ingen hjälp av habiliteringen då det hänvisar till att de har fått så många ansökningar skickade till dem.

Klient situationen under 2020 i Timrå kommun

Antal klienter under 2020

18 kvinnor och 4 män:

Fördelade på åldersgrupper:

Antal kvinnor

18-29 år: 8

30-49 år 6

50-64 år 4

65 år och uppåt:

Antal män

18-29 år: 1

30-49 år: 3

50-64 år:0

65 år och uppåt: 0

Antal klienter med minderåriga barn: 6 kvinnor och 4 män

Antal nya klienter under 2020

5 kvinnor och 2 män

Fördelade på åldersgrupper:

Antal kvinnor

18-29 år: 2

30-49 år: 1

50-64 år: 2

65 och uppåt: 0

Antal män

18-29 år: 0

30-49 år: 2

50-64 år:0

65 och uppåt:

Avslutade klienter 2020

11 kvinnor och 1 män

Fördelade på åldersgrupper:

Antal kvinnor

18-29 år: 6

30-49 år: 3

50-64 år: 2

65 år och uppåt

Antal män

18-29 år: 1

30-49 år: 0

50-64 år: 0

65 år och uppåt: 0

Samverkan, information och erfarenhetsutbyte i Timrå kommun

Vi har god kontakt med kommunens olika sysselsättningsarenor inom socialpsykiatri i Timrå kommun. Dock har Pandemin gjort att en stor del av dessa dragit ner eller stängt verksamheten under viss tid. Vi har också haft kontakt med diakoner och präster i Svenska kyrkan som har hjälpt en del av våra personer med matkassar och en del samtal. Vi har ett gott samarbete med Försörjningsstöd, Skuld och budgetrådgivning samt Barn Och Familj på IFO. Arbetsmarknadstorgets arbetskonsulenter är även viktiga samarbetspartners för oss i Kommunen.

Klientsituationen under 2020 i Härnösands kommun

Antal klienter under 2020

12 kvinnor och 10 män

Fördelade på åldersgrupper:

Antal kvinnor

18-29 år: 6

30-49 år: 5

50-64 år: 1

65 år och uppåt:

Antal män

18-29 år: 2

30-49 år: 7
50-64 år: 1
65 år och uppåt:

Antal klienter med minderåriga barn 4 kvinnor och 4 män

Antal nya klienter under 2020

4 kvinnor och 2 män

Fördelade på åldersgrupper:

Antal kvinnor

18-29 år: 1

30-49 år:3

50-64 år: 0

65 och uppåt:

Antal män

18-29 år: 0

30-49 år:1

50-64 år: 1

65 och uppåt:0

Avslutade klienter 2020

11 kvinnor och män 5

Fördelade på åldersgrupper:

Antal kvinnor

18-29 år: 5

30-49 år: 4

50-64 år: 2

65 år och uppåt:

Antal män

18-29 år: 1

30-49 år: 3

50-64 år: 1

65 år och uppåt:

Samverkan, information- och erfarenhetsutbyte i Härnösands kommun

Vi har en god kontakt med biståndshandläggare LSS och SoL samt Sambandet som är kopplat till Samordningsförbundet. Vi har ett gott samarbete med Försörjningsstöd, skuld och budgetrådgivning samt Barn Och Familj på IFO. Alf- Arbetslivsförvaltningens arbetskonsulenter och studievägledare är även mycket viktiga att samverkanspartners.

Vi anordnar tillsammans med psykiatrikonsulent Pär Hägglund och Barbro Jansson i Härnösands kommun anhörigträffar andra tisdagen varje månad på kvällstid i Gula villan. I går så stoppades de träffarna pga. Corona pandemin.

INFÖR 2021

Nyanställning

Ann-Louise Bäckström går i pension sista januari 2021. Ann-Britt Tiger har fått anställning som Personligt Ombud i Timrå-Härnösand och påbörjar sin anställning den första Februari 2021.

Ledningsgruppen

Den har nu utökats och utgör nu deltagare från de myndigheter som krävs. Vi fortsätter med träffar regelbundet och även länsträffar är inplanerade. De träffar som nu är planerade i början av året kommer i första hand att ske via Skype.

Samarbete

Vårt samarbete med LSS handläggarna, boendestöd/individstöd och sysselsättningsarenor är viktiga samarbetspartner som vi kommer att fortsätta kontinuerlig kontakt med.

Socialsekreterarna är naturligtvis även viktiga samarbetspartner som vi har kontinuerlig kontakt med i de ärenden vi har gemensamt.

Vi kommer att fortsätta att delta i anhörigträffarna i Härnösand om det kan komma igång under året.

Handledning

Vi kommer att fortsätta med handledning tillsammans med Po verksamheten i Sundsvall och Sollefteå samt Ånge. Handledningen är viktigt för oss för att på bästa sätt kunna utföra vårt arbete. De som är planerade i början av året kommer i första hand att ske via Skype.

Utvärdering av verksamheten

Vi fortsätter att använda oss av vårt statistikprogram Netigate (databas) men den behöver uppdateras lite.

Information/Presentation av vår verksamhet

Vi fortsätter att jobba med personer med komplexa problem i vardagen där det är tydligt att det är den psykiska funktionsnedsättningen som är det grundläggande problemet. Vi framför våra systemfel till de myndigheter de berör på ett mer aktivt sätt. Vi ska fortsätta att synliggöra verksamheten personligt ombud genom att delta i informationsdagar vid universitet, gymnasieskolor och folkhögskolor samt andra utbildningar för vuxna.